

05

A

332

I
I
M

D
SS.

I. N. J. Amen!

ΔΙΑΤΡΙΒΗ

Seu

EXERCITATIO THEOLOGICA

expendens

EXECRABILEM SPIRITUALEM

DEFECTIONEM

MILITANTIUM SUB VEXILLIS

COELESTIS REGIS CHRISTI

JESU,

ad castra PRINCIPIS TENEBRARUM,

Quam

Supremi Numinis auxilio,

& inclytæ Facultatis Theolog. consensu

In Alma Leucorea,

SUB PRÆSIDIO

Viri Summè Reverendi, Magnifici, Amplissimi, atq; Excellentissimi

DN. JOH. DEUTSCHMANNI,

SS. Theol. Doctoris, ejusq; Prof. Publ. longè Celeberrimi, Consistorii

Ecclesiastici Assessoris gravissimi, ut & Alumnorum

Electoralium Ephori,

*Dn. Patroni, atq; Præceptoris sui, quovis observantia cultu atatem
devenerandi,*

Publicæ Eruditorum Disquisitioni subjicit

Ernst Henrich Wackenroder / Rugianus.

Addiẽm Januarii, Anno clõ Isc LXXXVI.

In Auditorio Theologorum.

VVITTEBERGÆ, Literis SCHULTZIANIS.

I. M. J. ...
ΔΙΑΤΡΙΒΗ

EXERCITATIO THEOLOGICA

EXERCITIUM SPIRITUALIUM
DEFFECTIONEM

THEOLOGICUM
CORRECTIS

MINISTERIUM

05 A 332

JOHANNES

...

...

...

...

...

Σὺν τῷ Θεῷ.

FAmæ & fidei damna majora, quàm quæ æsti-
mari possint. *Licetum sit mihi Authoris Ethnici*
fidissim rerum Rom. Conditoris Livii Dec. 3. c.
31. aureo dicto harum pagellarum frontispici-
um insignire. Nam si quæ fidei pignora in Gentilium pe-
toribus reposita fuere, haud immeritè miramur, cum no-
bis in luce divina patefactionis constitutis, legibus insuper
& expresso Dei mandato ad ea servanda obstrictis, ruborem
sæpius injiciant virtutes ethnica, ceu dotes à cœcutientibus
inventæ & possessæ. Quos sua libido in Martem accendit, fir-
missima fidei vincula inter se neclunt; turpis habetur ad
hostem defectio, fluctuantis animi inconstantia, timor, tre-
pidatio, fuga, fadaq; signorum desertio nefas militibus au-
diunt. Certè memorabile censeo hoc fidei exemplum, quod
Zofingensium Vexillifer quidam Duthius præbuit, qui in
Austriacos pugnans, vexillum lacerum ore textit, cum pro-
nus inter hostium cadavera jaceret. Stumphius in Chron.
Celt. lib. 77. p. 33. Detestabile quidem sed inviolabile legi-
tur vinculum, quo rebelles Hybernorum animi ad mutuam
fidem coalescunt; Illos enim prius Deum ejuratos, quàm
Rebellionis Ducem deserturos, commemorat Camdenus ad
an. 1583. p. 371. Sed hæc fœdera adeò valida, vel ad opes
instabiles consequendas, inanem gloriam, dulcem vindictæ
cupidinem, vel ad quævis alia penitus mala pertinent: O
quantâ fiduciâ & quo animo sub vexillo Christi militan-
dum,

A 2

dum,

dum, quia non est nobis lucta adversus sanguinem & carnem, sed adversus Imperia, adversus potestates: adversus Mundi Dominos, Rectores tenebrarum seculi hujus, adversus spirituales malitias, quæ sunt in sublimi. Eph. VI. 9. O quam strenuè sub cælestibus hisce auspiciis pugnandum, & audendum aliquid ingens, cum invictissimi Ducis hæremus vestigiis. Verum, proh dolor! quam frequens hic plurimorum observatur defectio, à Christo ad Belialem, à Vincente ad Victos, à Triumphante ad prostratos. Quale hos perfidia præmium maneat, quantasq; indies infernalis exercitus pradas agat, non satis dolere possumus. Instituti nostri erit, Execrabilem illam spirituales defectioem aliquantisper non sine animi horrore & laudabili cavendi proposito considerare. Sed ne à τὰς αὐτὸς rem aggrediamur, in Principia & Causas justo ordine recedendum erit, & in quem desinat Terminum, quosve experiatur effectus, brevibus, Divina gratiâ, quam devotissime exoro, adjutus, perpendam.

CAPUT. I.

De Principiis Spiritualis Defectionis.

THESIS. I.

Principium Defectionis Spiritualis non est à Deo, sed ab ipso homine corrupto.

Ἐξήγησις.

§. I.

Pincipium est id undè res est, aut fit, aut cognoscitur Aristot. I.

ristot. Metaph. c. 1. hinc in Principia essendi & cognoscendi prona distinctio.

§. 2. Ad nominales distinctiones quod attinet, cum Principium in Positivum & Negativum, vulgare, philosophicum, adæquatum & inadæquatum, primum & ortum, constitutivum, & Distinctivum, Activum & Passivum, non operosè, cum ad nostram Tractationem nihil vel parum faciat, exponam: vid. B. Scherz, Vade mecum Defin. Philos. p. 162. & Distinct. Philosoph. p. 202. Fromm. Synops Metaph. c. 15. p. 276. &c. Hic tamen observandum, Principium & causam non æquè latè patere. Principium enim causâ latius est. Siquidem omnis causa Principium dicitur, non vice versâ, E. gr. Pater in humanis est causa, Filii, sed non, accuratè loquendo, Principium &c.

§. 3. Hinc Principia *ἀποσείστας* essendi & causandi, à Deo tanquam Actu purissimo planè removenda. Cœterum cum Magnif. Dn. D. Deutschmanno in Theol. Posit. P olem. de peccato in genere Thes. IV. p. 55. distingvendum inter Principium Percipiens vel Efficiens & inter Deficiens. Deus enim in omnibus dicitur operari non deficiendo, quod peccati, sed perficiendo vel efficiendo, quod causalis est effectus. Nec non inter Principium Productivum & permissivum, non hoc sed posterius causalitatem infert, ut & inter ordinationem & Dispositionem à priori, & à posteriori causalem & Judicalem, hæc non illa concedenda.

§. 4. Proinde ab ipso Homine defectionis initium arcessendum; Quod patet 1. ex ipsius hominis corrupti descriptione; *irreginitus totus est carnalis* Joh. III. 6. *sub peccatum venditus & mancipium ejus* Rom. VI. 16. 19. *voluntate rebellis* Gen. VI. 5. Rom. III. 12. *ut non possit facere bonum,*

bonum, Rom. VII. 18. *ad spiritualia plane cæcus.* 2. Ex inclinatione. Irregnitum enim ad malum propensum, evidenter demonstratur ex Gen. VI. 5. c. VIII. 21. Rom. VII. 8. c. VIII. 5. 6. 7. Eph. II. 2. seqq. IV. 22.

§. 5. Dupliciter verò consideratur Defectionis Principium, vel ratione Originis & primi Authoris, & hic est Adamus Protoplastus, à quo in totum genus humanum peccati virus promanavit, Rom. V. 12. vel ratione subjecti proprii, cui vitiositas inhæret.

THE S. II.

Principium Remotum Defectionis Spiritualis lapsus Protoplastorum.

Ἐξήγησις.

§. I.

Autor & Prens totius generis, humani Adamus, ad imaginem Dei quidem conditus fuit, sine ullo vitio & rebellionem aliqua, sed liberè absque ulla Dei vel morali vel physica determinatione & influxu in voluntatem humanam, legem de vetito fructu non comedendo transgressus, non tantum imaginem divinam, peccato instar veneni, quod naturaliter expellit vitam, justitiam originalem expellente, amisit, sed & contrarios habitus, cœcitatem intellectus in rebus præcipuè divinis, voluntatis depravationem, rebellionem appetitus, omniumque animæ facultatum & membrorum corporis proclivitatem ad malum, mortem deniq; ipsam sibi contraxit. Vid. B. Gerhard. LL. Theol. Tom. II. cap. 1. p. 467. De peccato Orig. B. Kromaj. Theol. Posit. Polem. Artic. VIII. thes.

thes. i. p. 465. B. D. Scherz. System. Theol. Loc. VIII. de Peccato §. 6. p. 144.

§. 2. Hæc Originalis peccati labes per generationem carnalem in omnes Adæ posteros propagata est. Ps. 51. v. 7. Job. XIV. 4. (*Questionem, num etiam Embryo nondum animatus habeat veram & propriam peccandi rationem?* lege solidè decisam ap. Gerhard. c. l. c. 7. §. 101. p. 559.) nemine excepto, præter humanam Christi naturam, nec Maria, (quam Pontif. ab omni peccati originalis labe absolvere student, ex malè intellecto cap. IV. Cantic Cant. v. 7. *tota pulchra es absque omni macula, ut & ex cap. XII. Apoc. quos locos refutavit B. Kromaij. c. I. art. VIII. thes. IV. p. 491.*) nec Jeremia, nec Joh. Baptista. Vid. Scherz. c. l. p. 153.

THES. III.

Principium proximum est corrupta hominis Voluntas.

Ἐξήγησις.

§. 1.

IN corruptâ enim voluntate boni aversio deprehenditur. ἢ γὰρ ὁ θελω, ποιῶ ἀγαθόν; ἀλλ' ὁ ἢ θελω, κακόν, τὸτο προΐσσω. Rom. VII. 19. τὸ φρόνημα τῆς σαρκός, ἐχθρα εἰς θεόν. Rom. VIII. 7. ἢ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τὸ πνεύματος, πὸ δὲ πνεῦμα, κατὰ τῆς σαρκός. ταῦτα δὲ ἀντίκειται ἀλλήλοις, ἵνα μὴ ἂν θελήτε, ταῦτα ποιῆτε. Galat. V. 17.

§. 2. Sic quoad spiritualia nullum nobis liberum arbitrium superest, omnium facultatum ad ea ἀδυναμία existente. Voluntas concupiscit & rebellat adversus Spiritum, *Hominem corrumpit* Eph. IV. 22. 2. Petr. I. 4. *ac polluit* 2. Petr. II. 10. Originalis concupiscentia expressè dicitur:

dicitur peccatum. Rom. I. 7. ἐμπεῖστος ἀμαρτία tenaciter
inhærens peccatum. Eb. XII. I.

§. 3. Probè tamen observandum Principia natura-
lia Constitutiva & consecutiva hominem post lapsum
retinuisse, perfectiva saltem, subjectiva & transitiva, a-
misisse. Dist. etiam inter integritatem partium & do-
tium, has amisit illas retinuit. Coeterùm nullo modo
statuendum, Voluntatem humanam determinari vel
prædeterminari à Deo, ad aliquid volendum. Vid B.
Kromaj. c. I. artic. 5. Thes. VII. p. 338. Magnif. Dn. D.
Deutschmann I. c. de pecc. in genere p. 51.

CAPUT. II. De Causis Defectionis Spiritualis.

THES. I.

*Causa Efficiens est ipse homo
corruptus.*

Ἐξήγησις.

§. I.

IN genere Causarum, Res vel quoad internam vel ex-
ternam constitutionem consideratur. Hinc ap. Philo-
sophos trita distinctio inter Causam Efficientem, Mate-
rialem; Formalem & Finale.

§. 2. Causa Efficiens est vel Agens vel movens, Prior
Defectionis Spiritualis ipse homo corruptus in nostra
thesi claris verbis innuitur. Homo enim intervenien-
te perfectissimo λύτρῳ I. Christi, solus ad portam gratiæ,
si velit intrare, admittitur. Pro hominum peccatis so-
lummodò Christus passus & mortuus, ut homines, ceu
deper-

deperditas oves ad sinum Coelestis Patris reduceret. Matth. XX. 28. Marc. X. 45. 1. Timoth. II. 16. Eph. I. 7. Coloss. II. 14. Rom. III. 24. Eb. IX. 12. Gal. III. 13. IV. 5. 2. Petr. II. 1. 1. Cor. VI. 20. VII. 23. Diabolis ex inferno nulla liberatio speranda. Ignis enim aeternus Diabolis, & ejus Angelis paratus legitur. Matth. XXV. 41. Hominum carnem solùm assumpsit Christus Eb. II. 20. hinc τὸ ἀπρόσληπτον εἰς θεογένετον, quod Christo non assumptum non redemit. Proinde tantis beneficiis Dei cumulatus homo, si quam incurrit perditionem, sibi ipsi, cum planè nulla culpa in Deum redundet, perniciem parat. Deus enim illius rei non est Author cujus est Vindex & ultor, peccatum detestatur & odio habet Deut. VII. 26. Psalm. V. 6. Prov. XV. 16. Deus neminem tentat, allicit & incitat ad peccatum. Jac. I. 13. 14. Idem nos cum sit Sanctissimus, inò ipsa sanctitas sanctitati studere jubet. Es. 6. v. 3. Denique nulla communio luci est cum tenebris. 1. Cor. VI. 14.

§. 3. Sed Voluntas hominis libera, suis affectibus efferata, legis divinæ monitorumque saluberrimorum impatiens, foedisimâ defectione ad hostilia transit castra; Postquam omne lumen intellectus congenitum suppressit, ad auctâ magis magisque cœcitate naturali, veluti callo undiqvae obductus nec Deum curat, nec homines alios, & sui oblitus non modò non emolli se patitur admonitionibus, verùm etiam tantò audacius in præsentissima ruit pericula, quò magis annitaris ipsum à peccato abstrahere. Quapropter quantumvis sciat, quod Christus sit veritas, non tamen plus ei credit, quàm si esset vanitatum vanitas: Si quid illi svadeat Mundus, mendacium veneratur oraculum, siquid suggerat Dæmon, Lex ipsi est. Ita averfatur Christi monita, spernit con-

B

ilia,

lia contemnit imperia, ac si illa vel fatuus aliquis in trivio, vel histrio ridiculus in theatro, vel Sycophanta in Foro effutisset, corrupta enim natura corpus, ut inutile pondus humi premit, unaque secum colligatum animum, pronum in terram declinat. Vid. Rom. II. 5. Psal. LXXXI. 13. Es. LXIII. 17. Of. IV. 16. Act. XIV. 16.

THES. II.

Causa movens interna est concupiscentia originalis.

Ἐξήγησις.

§. I

CAUSA Efficiens vulgariter dividitur in Principalem & Minusprincipalem seu instrumentalem. Illam jam descripsimus. Hæc est vel προηγμένη seu intus movens, vel προκαταρκτική ἢ. exterius movens.

§. 2. Causa ergo interna defectionis spiritualis Originalis concupiscentia est. Ad hunc fontem omnis mali, ex quo venenatus peccatorum succus in totum hominem derivatur, ipse Salvator nos respicere jubet Mat. XV. 19. ἐν γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται Δυσλογοισμοὶ πονηροί, Φόναι, μοιχεῖαι, πορνείαι, κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι. Et ne de hoc latente toxico dubitemus, ab effectu ad causam concludit. Matth. VII. 16. μή πσυλλέγασιν ἀπὸ ἀκανθῶν σρεφουλὴν, ἢ ἄπο τέλβόλων σῦκα. & v. 18. εἰ δύναται δένδρον αἰγαθὸν καρπὸς πονηρὸς ποιεῖν, εἰ δὲ δένδρον σαπρὸν καρπὸς καλὸς, ποιεῖν, Rom. VII. 20. & v. 18. Hic tamen observandum, quod prava concupiscentia, prout ad formam & ad esse constitutum peccati originis pertinet, in actu primo accipiatur, nempe pro conpato habitu inordinatè concupiscendi, vel pro habituali procli-

proclivitate ad actus secundos. Motus autem pravæ concupiscentiæ sunt Exercitiū habitus, seu actus secundi concupiscendi. Inter hos autem pravos motus datur distinctio quædam, quoniam enim omnes actus secundi sint congenitæ concupiscentiæ habituales, tamen illorum alii alios ordine antecedunt, & quidem primi, quidam secundi pravæ concupiscentiæ motus vocitantur. Hinc Apostolus Paulus tantum naturæ suæ vitiositatem abominatus, cum coercendis tot pravis motibus, quantum permittit humanitas, strenuam adhibuisset operam, radice subinde amarissimos fructus protrudente, tandem hæc verba veluti cum impetu effundit. Rom. XII. 24. *Quis me eripiet de corpore mortis hujus!* Quod Chrysofost. serm. 13. in Epist. ad Rom. ita explicat: *Cum audis quod dicit, quis me eripiet de corpore mortis hujus! noli putare, quod carnem accuset.* Augustin. l. de Nupt. & Concupisc. c. 13. *ad corpus mortis hic intelligitur pertinere, ut alia lex in membris repugnet legi mentis, dum caro concupiscit adversus Spiritum, etsi mentem non subjuget, quia & Spiritus concupiscit adversus carnem.* Ubi obs. juxta Augustinum per carnem, membra, corpus mortis &c. idem hic intelligi, quod Galat. V. 17. per carnem spiritui repugnantem intelligitur.

THES. III.

Causa movens externa, pro varietate Objectorum seducentium, varia, præcipua tamen Diabolus, mundus, voluptas, carnisque delitiæ.

Tantum abest ut hęc causam moventem externam, cum violentia quadam concipiamus conjunctam, ac si homo frustra resistens velut obtorto collo ad defectio- nem impellatur, ab absolutaque Dei reprobatione & irre- fragabili decreto, aut voluntate beneplaciti Numinis im- per scrutabili, necessariam incurrat perniciem, ut potius hominem, externa moventia, constantiâ & fide eludere posse. Verba Spiritus S. enim solis radiis scripta, de u- niversali omnium hominum gratia, extant I. Timoth. II. 4. ὁς (θεός) πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν & 2. Petr. III. 9. μή (ὁ θεός) βυλόμενος τίνας ἀπολέσθαι ἀλλὰ πάντας εἰς μετάνοιαν χωρῆσαι. Vid. Ezech. XXXIII. II, Rom. XI. 32. Cœterum quâ ratione erigendi illi, qui sub tenta- tionum pondere anxie gemunt, ac si tot Mundi ac Sata- næ inescationibus resistere non possint, nostri instituti non erit prolixè exponere. Vid. B. Brochm. System. The- ol. P. II. p. 4090. Mengerling. Inform. Consc. Evang. Dom. XX. post Trin. p. 964. Dedekindi praxis Consc. Part. II. c. 1. B. Höpffn. Disp. 6. 7. 8. 9.

§. 2. Diaboli ad se lucendum machinationes, quæ jam in Paradiso cœperunt, nullo tempore fuerunt sopitæ. Odium, quo incredibili in genus humanum exardescit, Redemptorio & pro nobis propitiatorio sanguine Chri- sti, in flammam abiit, omnibusque Adæ posteris æternam perniciem moliri satagit. Hinc ad antiquum subinde fraudis ingenium redit, dolisque supplantare hominem annititur.

§. 3. Primus ad fallendum laqueus superstitio est, quo credulos vinctos ad castra sua trahit. Hoc supersti- tionum

tionum toxico primus Orbis incolas corrupit, ut à vero Dei cultu ad nefandam Idololatriam deficerent. Deum enim imitatus pessimè, (qvi πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως Eb. I. II. per Prophetas Patribus locutus;) fabulis & nugis vera Dei Oracula incrustare cœpit, noxio libertatis hamo servanda divina legis pertasos capiens. Hinc seria Dei monita vid. Deut. XIX. 9. ubi juxta plurimorum sententiam per Pythones Oracula Ethnica indicantur, qvia in lingua sacra extat vox תִּבְנִי, quæ vox inter alia significat utres, qvia ut ex Aben Esra, Buxtorff. in lexico sub hac voce notat, extumido ventre, quasi utre Oracula fuisse depromta vid. Schindler. in Lexico Pentaglott. p. 34. Paulus Fagius in notis ad paraphras. Chaldaic. Levit. XIX. v. 31. D. Gerhard. in Comment. in Deut. p. 1096.

§. 4. Verùm enim verò crassissima hac superstitione fallere Dæmon non contentus Orbem partiri inter veros Dei Cultores & Idololatrias cœpit; & ut frequentior ad castra sua defectio esset, hæretico spiritu Dei Filios veramqve Ecclesiam afflavit. Hinc sanctorum Cœtus suos aluit proditores, qvi ad defectionem non manipulos, sed totas Cohortes traxere. Hi ex ipso Dei verbo ceu purissimo fonte venenato ore hausta sparserunt dogmata, quibus animos novitate delinitos à Deo abduxere. Sed prolixus nimium essem, si saltem in recensendis eorum nominibus frustra occuparer. Habet & plura adversarius noster incitamenta, quibus homines ad defectionem sollicitat.

§. 5. Mundus instructissimus ipsius armamentarium est, unde depromat spicula incautorum pectus ferientia. Hunc propositus honor ad defectionem impellit, ut vera religione ejuratâ, favorem Principum, adora-

tionem tot Clientum, foecundos proventus, aut alia mox peritura consequendi ergo, ad haeretica transeat castra. Illum opibus sibi reddit; alium seducentibus amicis, aliū comotationibus, commestationibus, vestium luxuriā. Alium rapiendi facilitate ad furtum & latrocinia invitāt, pulchritudine uxoris alterius, ad commercia adulterii vocat. Hunc voluptatibus emollescit, ut omisā animæ curā vario deliciarum genere torpentem carnem reficiat. Illius animum mundi vanitatibus pascit, & futuri iudicii omnem cogitationem removet. Alium denique ostensā prædæ dulcedine ad scelus induit, & vindictæ cupidine ad parricidium armat. Et quid moror tot referre Sata-næ dolos, cum proh dolor! innumera transfugarum turba ad castra ejus succedat.

CAPUT III.

De Termino Defectionis spiritualis.

THESIS I.

Terminus à quo Defectio Spirit. existit, sunt Vexilla triumphantis Jesu.

Ἐξήγησις.

§. I.

EXecrabilis non immeritò hæc defectio dicitur, quæ à Creatore ad Creaturam à vita ad mortem, à Deo ad Diabolum instituitur. §. 2.

§. 2. *Christus unigenitus Dei Filius* Psalm. II. 7. Joh. I. 14. XVIII. 3. *ipse cum Patre & Spiritu Sancto Deus aternus* Esa. 9. v. 6. Prov. VIII. 22. Joh. I. 1. *Immensus* Joh. III. 13. *Omnipotens* Apoc. I. 8. Luc. I. 35. & *omniscius* Joh. II. 24. 25. *In quo habitat tota plenitudo Deitatis*, Coloss. II. 9. Ducem se præbuit lapsis hominibus, Pastorem ovibus errantibus, Medicum labe peccatorum exitiali laborantibus. Hic satisfactor ex asse, tam activam quam passivam obedientiam, universum genus humanum, ob delictum non pecuniarium, sed criminale adversus Dei Majestatem commissum, aeternæ mortis Reum, passione & morte sua ex inferni faucibus eripuit, cum nulla liberatio sine plenaria satisfactione spectanda foret, vid. Calov. cont. Socin. disputans in Socin. proflig. p. 549. & Glasius in Pneumatol. Prophet. p. 188. seqq. Hæc cœlestia spiritualis malitiæ signa ipsius Ducis Christi J. sanguine tincta rubent, atque amorem summum, quo erga nos flagrat, testantur. Cui si fidem præstamus, sub ipsius auspiciis vincimus, & de Diabolo ac morte triumphamus, æternamque salutem ceu immarcescibilem coronam consequimur.

§. 3. De fide hujus Ducis cum sit ipsa Veritas nefas sit dubitare. Salvator expresse dicitur *omnium hominum* 1. Tim. IV. 10. *ut omnis habeat vitam æternam* Joh. III. 16. *Mundans nos ab omni peccato.* 1. Joh. I. 7. Hinc contra eos, qui æternam & absolutam statuunt reprobationem invictè colligo ex Joh. III. 18. Qvic. sub pœna æternæ damnationis, credere tenentur in Christum, pro illis Christus verè mortuus est. Atqui per loc. cit. Joh. Omnes Homines, etiã reprobi, sub pœnæ æternæ damnationis credere tenentur in Christum, Ergo Christus pro
omni-

omnibus omnino hominibus, etiam reprobis, revera mortuus est. Apage igitur Maresium in resp. ad Epist. Blondelli, qui nomine Ecclesiarum suarum hunc in modum debachatur. *Glorior me nunquam Virus Universalismi imbibisse, quo si me sentirem infectum, illud evomere vellem cum meo sanguine.* Vox orco digna, ab instrumento Diaboli prolata, qua fide infirmos ad defectionem spir. permovere studet.

§. 4. Quocirca cum de fide Ducis nostri Coelestis Christi J. satis constet, quod qui signa ejus sequuntur Spirituales hostes Diabolum, Carnem Mundum & mortem nullo ferè negotio sint superaturi, hinc opus non erit radiantem hujus Regis Majestatem, prolixo illustrare praconio. Felix & aeternum beandus, cujus auribus haec monita coelitùs continuò illabuntur. Apoc. II. 10. *Γίνε πρὸς ἄχρι θανάτου, καὶ δώσω σοὶ τὴν σέφανον τῆς ζωῆς.*

THES. II.

Terminus ad quem est Princeps tenebrarum.

Ἐξήγησις.

§. I.

DE Diaboli Existentia & Essentia hujus loci non erit superflua commentari, nec in refutandis Manichæis ac Priscillianistis operosè contendere. De quibus Leo M. Epist. 93. scriptum reliquit, eos sensisse quod Diabolus nunquam fuerit bonus, nec entitas ejus opificium

fit

fit Dei, sed ex chao & tenebris emerfisse, quorum somni-
is obviam ivit Kromajj. Theol. Pol. Polem. Artic. IV.
thes. XV.

§. 2. Hic tenebrarum Dominator non seductus,
sed proprio motu liberi Arbitrii abusus in bono non per-
stitit, juxta Salvatoris assertum Joh. VIII. 44. Proindè
subitanea & horrenda naturæ & status ejus immutatio fa-
cta, ingens in intellectu obfuscatio & in voluntate sum-
ma depravatio. Nam in quo olim relucebat Sanctitas &
Justitia, is nunc ad malum semper inclinatur; hinc Homi-
cida ab initio & Pater Mendacii: Et ut pro meritam susti-
neat pœnam, in extremas carceris infernalis tenebras
conjectus non tantum absque omni spe liberationis, sed
etiam expectatione certissimâ, multo intensioris suppli-
cii ac totalis incarcerationis in die novissimo. Hic est
ignis ille in quem jussu atque autoritate Christi judicis
discessuri olim ad Diabolum Profugæ dicuntur Matth.
XXV. 41. ab elementari nostro multum differens æter-
nus tum quâ præparationem, tum quâ indefinentem du-
rationem & impossibilem ex eo liberationem, paratus à
Deo justissimo judice propter nefandam ~~dominationem~~ absque
ullo eluctandi remedio.

§. 3. Ad hunc Hospitem, ejusque caliginosum
Hospitium, spiritualis tendit defectio. Sanè deficientium
turba multo infeliciores, quam ejusmodi animalcula sunt,
quæ temerario volatu in flammam feruntur, quâ tamen
subitâ morte dolores finiunt. Infernus verò stagnum
est ignis ac sulphuris, cruciantis die ac nocte in secula
seculorum, Apoc. XX. 10. Ubi vermis eorum non mo-
rietur, nec ignis exstingvetur Es. 66. v. 24. In bello quod
ab hominibus geritur, non facile quis ad hostem transi-

C

ret, de

ret, de cuius fide & animo non constaret, vel quem sciret sibi infestum. Sed Spiritualis defectionis Rei, manifestò sciunt, ad quem Ducem tendunt, totius sc. humani generis hostem infensissimum, *qui accusat eos antè conspectum Dei die ac nocte.* Apoc. XII. 10. *Qui non secus ac Leo rugiens* Peripateticus præ impotentia famis rugire, atque hinc indè feram sollicitè inqvirens discurrere solet, nulla insuper prædà, quam inexplebili cupiditate appetit, satiari potest, sed obambulat, summoque studio qværit, quem devoret, h. e. arctissimo vinculo sibi uniat, inque suam potestatem redigat, ut non tantum Filius Diaboli Joh. VIII. 44. Sed etiam ipse quodammodò Diabolus fiat Joh. VI. 71. O igitur execrandam defectionem, cum ovis spontè incurrit fauces infernalis lupi; Reus Redemptorem fugiens ad Carnificem properat, quem sua levitas è luce ad tenebras, è cœlo ad Tartarum, à Deo ad Diabolum rapit.

CAPUT. IV.
De Effectu & Consequente Defectionis Spiritualis.

THESIS. I.

Ira Dei & tremenda Christi θεοῦ ἰσχυρῆ
Judicis sententia, in extremo Judi-
cio, infelices hosce Apostatas ceu
fulmen prosternet.

ἐξήγησις.

Εξήγησις
§. 1. **I**nter insignes Apostatas non defuere, qui nullum perpetrati criminis, sceleratissimæque vitæ solenne iudicium aliquandò futurum, vel non credidere, vel malitiosè negarunt. Commentarius huc non facit, quo Judæi juxta Targum Hierosolymitanum, omissum Gen. IV. 5. Caini cum Abele colloquium interserere cupiunt, ubi Cainum ita locutum ad Fratrem ferunt. *Non est iudicium, neq; Judex, neque seculum aliud, nec merces bona pro justis, supplicium pro impiis &c.* De quo vid. Scherz. System Theol. Loc. XXIV. p. 641. Quod ad Pontificum nonnullorum Rom. videlicet Pauli III. Julij II. Johannis XXI. & Leonis X. ut & Epicuræorum & Atheorum impia asserta attinet, potiùs de intentione, desiderio & voto earum, quàm conscientia & certâ animi sententia intelligendum.

§. 2. Judicium extremum à Theologis nostris duobus modis accipitur, vel pro particulari & quasi privato cujuslibet hominis, quandò moritur; Nam iudicii sententia cuilibet statim morienti in particulari insinuatur, quæ in resurrectione solenniter promulgabitur; vel pro universali, solenni ac publico.

§. 3. Certò futurum aliquandò ejusmodi solenne & universale iudicium scriptura *ρήτως* asserit. Ipse enim Salvator Joh. XII. 48. *ὁ λόγος ὃν ἐλάλησα κενεῖ αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.* Matth. XI. 22. *Πλὴν λέγει ὑμῖν. Τύρω καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ ὑμῖν* cap. XII. 36. *λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι πᾶν ῥῆμα ἀργὸν ὃ ἐὰν λαλήσωσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσκει, καὶ αὐτῷ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως.* Ebr. IX. 27. *κατ' ὅσον ἀπέκειται τοῖς ἀνθρώποις ἀπαξ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τῆτο κρίσις.* **Quantquam hunc locum**

C

locum

locum B. Dannhauerus Hodosoph. fol. 1436. non impro-
babiliter de iudicio particulari intelligat. Adde Luc.
II. 31. seqq. Matth. XIII. 41. Integer hujus iudicii pro-
cessus describitur Math. XXV. 31. *Duas, inquit Augustin.*
lib. XX. de Civit. Dec. c. 5. hoc loco res discimus & ven-
turum esse iudicium, & cum mortuorum resurrectione ven-
turum.

§. 4. Vocatis igitur ad summum iustitiæ tribu-
nal Apostatis, Christus iudex æqvissimus iratum & for-
midabilē se præbebit, examinans i. facta & opera eorum.
Apoc. XX. 12. Rom. II. 6. Math. XVI. 27. Apoc. XXII. 12.
Eccles. XII. 14. 2. Corinth. X. Math. XXV. 42. 2. Omnia
cogitata Rom. II. 16. 1. Cor. IV. 5. Omnia verba Matth.
XII. 36. & 37. Dan. VII. 10. Apoc. XX. 12. *Tum cuique,*
inquit Augustin. l. c. I. XX. cap. 14. opera sua vel bona
vel mala, cuncta in memoriam revocantur & mentis intui-
tu mirā celeritate cernuntur, ut accuset vel excuset scientiæ
conscientiarum. Trepidantes tandem decretoriæ Christi
sententiæ fulmen Matth. XXV. 30. *Discedite à me Male-*
dicti in ignem æternum, qui paratus est Diabolo & Angelis
ejus, v. 41. prosternet, & ibunt hi in supplicium æter-
num v. 46. ad opprobrium & contemptum æternum
Dan. XII. 2. Marc. XI. 44. 46. 48.

THESIS II.

Defectionis præmium mors erit æterna.

Ἐξήγησις.

§. I.

DE prava Socin. significatione æternæ mortis, cum fu-
turam

turam annihilationem vel totius compositi, vel alteru-
trius partis somniant, parùm sumus solliciti. Mors i-
deò nobis dicitur æterna, quia est finalis & nunquam ter-
minanda hominis à divinà gloria separatio. Naturali-
ter enim homo moritur, quandò anima à corpore sepa-
ratur quæ & mors corporis dicitur. Spiritualiter cum
à gratia Dei, abstrahitur.

§. 2. Est enim mors tum privativa, tum positi-
va. Privativa consistit in omnium bonorum gratiæ, so-
laminis, & auxilii privatione. Positiva, exquisitissima
erunt tormenta, quæ, quamprimum infelicem animum
ejusmodi Apostata exhalavit, incipiunt æternumque per-
durant. Hinc meritò ineptam Socin. & Anabapt. Sen-
tentiam rejicimus, qui communem animarum post mor-
tem lethargum, ad extremum usque judicium duraturum
statuunt. Tormentorum v. genera, cum sint infinita,
singulatim recensere, nec vacat, nec possumus, conge-
riem omnium cruciatuum potius dicemus. Quid, quod
nihil malorum ei deesse poterit, qui à fonte omnis boni
separatus est, ut derivatum malorum in se quicquam iri-
jurè meritoque horreat. Proindè, nobis qui sub vexil-
lo Christi militamus, ne pariter ad Defectionem incite-
mur, ex aliorum clade sapere, ex aliorum vulnere conva-
lescere licet; Aliorum lapsus sit nostra salus, mors eo-
rum nostram causetur vitam. Erigamur ad verba, quæ
olim signis suis Galli in Huguenottos pugnaturi insculpsè-
re, teste Büssiere Hist. Gall. lib. 19. c. 24. *Pro Christo &
Patriâ dulce periculum.* Constantiæ proprium est, in o-
mni calamitate & vastissimo quoque seu corporis do-
lore, seu animi mœrore, semper velut in basi simulacrum
stare immotum. Constantia fidelium, per ea, quibus
C 3 impe-

impetitur, majori fulget] gloriâ. Silex læsus scintillat,
& post tormenta & frequentatas contusiones adamas cla-
ret. Sic virtus emicat afflicta, & calamitatibus illustrior
redditur. Asiæ Monarchæ, teste Dn. Vall. Geogr. part. I. p.
389 non certa insignium vexillis genera imprimunt, sed
more Europæis alieno, sola Regum vel Majorum nomi-
na in virtuts incitamentum signis, intexta contuentur.
Quid melius & laudabilibus Christo militantibus erit,
quam cum Ignatio nomen Jesu cœlestis Regis, non vexil-
lis, (*quod de Theodosio Imp. refert. Franck. Haupt & Mo-
narch. Parte 1. p. 307. qui cum Arbogasto dimicaturus li-
teras in voce Christi occurrentes, χϛς signis intulerat.*) Sed
cordi inscriptum gerere? Insistendum vestigiis tot He-
roum, acriter sub auspiciis Christi cum Hostibus Spirit.
decertantium. Clara in S. literis eorum extant nomina,
fides Abrahami corruscat, constantia Isaaci, Tolerantia
Jacobi, Patientia Jobi & aliorum. Kefero poeticum pro-
nunciatum, in quod tessera Christ. Milit. Stanihurstii 10.
die Sept. legenda desinit:

*Pramia Victorum pendent à fine laborum,
Cui & ego tractationis hujus adscribo.*

F I N E M.

PORISMATA.

I.

Principium mali nullo modo in Deum cadit.

II.

Peccatum originis non consistit in nuda & mera privatione.

III.

Peccati originalis subiectum est homo corruptus, quam primùm incipit esse.

IV.

Solus homo post lapsum divinæ misericordiæ objectum extitit.

V.

Homo ad Defectionem spiritua- lem non cogitur, sed liberè consen- tit.

VI.

Datur habitualis proclivitas in ho- mine ad malum.

VII.

Causæ externæ ad Defectionem
spir.

spir. moventes sunt infinitæ.

VIII.

Meritum Christi sese ad omnes homines extendit.

IX.

Nullius iniustitiæ DEUS arguendus, cum infinita & nunquam terminanda spir. defectionem sequitur pæna.

X.

Homo animam agens de salute vel interitu æterno statim certus redditur.

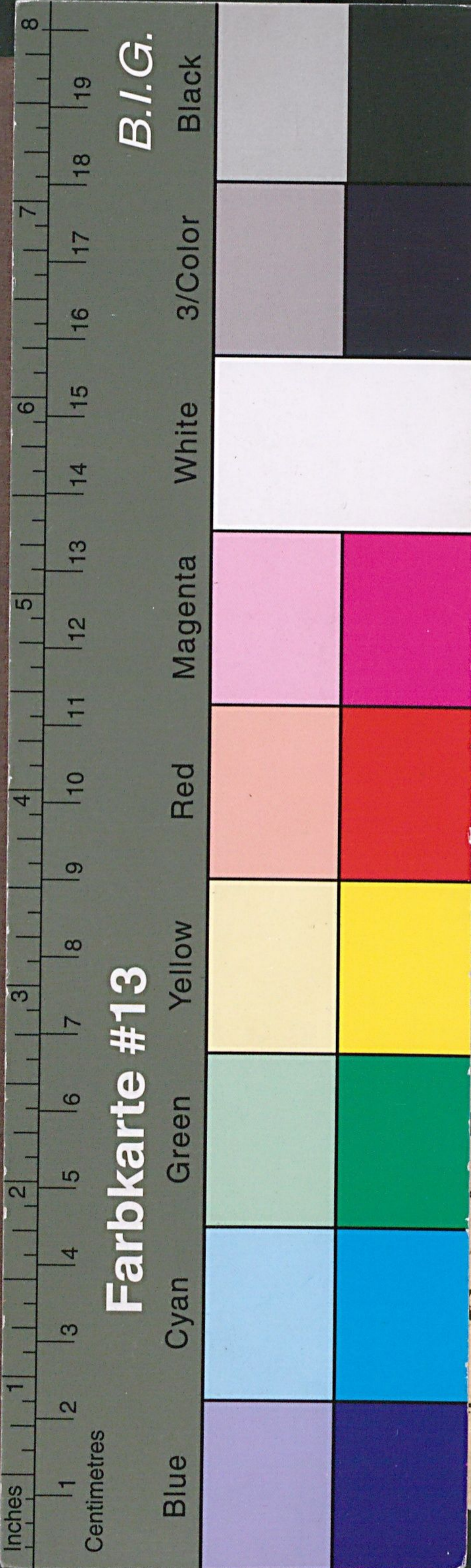
05 A 333

ULB Halle 3
004 209 591

V.317

I. N. J. Amen!
ΔΙΑΤΡΙΒΗ

Seu
EXERCITATIO THEOLOGICA
expedens
DECRABILEM SPIRITUALEM
DEFECTIONEM

ITANTIUM SUB VEXILLIS
DELESTIS REGIS CHRISTI
JESU,
ad castra PRINCIPIS TENEBRARUM,

Quam
Supremi Numinis auxilio,
& inclytæ Facultatis Theolog. consensu
In Alma Leucorea,
SUB PRÆSIDIO

ommè Reverendi, Magnifici, Amplissimi, atq; Excellentissimi
JOH. DEUTSCHMANNI,
Doctoris, ejusq; Prof. Publ. longè Celeberrimi, Consistorii
lesiastici Assessoris gravissimi, ut & Alumnorum
Electoralium Ephori,
rioni, atq; Præceptoris sui, quovis observantia cultu atatem
devenerandi,

Publicæ Eruditorum Disquisitioni subjicit
Ernst Henrich Wackenroder / Rugianus.
Addiem Januarii, Anno clō lōc LXXXVI.
In Auditorio Theologorum.

ITTEBERGÆ, Literis SCHULTZIANIS,